

ભારતીય કૃષિ અનુસંધાન પરિષદ – કેન્દ્રીય કપાસ સંશોધન કેન્દ્ર, નાગપુર

ICAR-Central Institute for Cotton Research, Nagpur

An ISO 9001:2015 Certified Organization

૧૦ થી ૧૬ ઓક્ટોબર ૨૦૨૩ દરમ્યાન કપાસની ખેતી પધ્ધતિ માટે ૨૧ મી અઠવાડિક સલાહ

ગુજરાત	છેલ્લા અઠવાડિયામાં પડેલ ખરેખર વરસાદ (મીમી)	આગામી અઠવાડિયા માટે સુચિત / પુર્વાનુમાન વરસાદ (મીમી)									
		ઓક્ટોબર					ઓક્ટોબર				
		૦૬	૦૭	૦૮	૦૯	૧૦	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬
	અમરેલી	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	ભાવનગર	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	જામનગર	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	રાજકોટ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	જુનાગઢ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	સાબરકાંઠા						૦	૦	૦	૦	૦
	સુરેન્દ્રનગર	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	અમદાવાદ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	વડોદરા	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	પાટણ	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
	મહેસાણા						૦	૦	૦	૦	૦
કુલ પડેલ વરસાદ અને પ્રમાણિત રંગ	૦.૧ થી ૨.૪ મીમી	૨.૫ થી ૧૫.૫ મીમી			૧૫.૬ થી ૬૪.૪ મીમી		૬૪.૫ થી ૧૧૫.૫		૧૧૫ થી ૨૦૪.૪ મીમી		
પડેલ વરસાદનું વર્ગીકરણ	ખૂબ જ ઓછો વરસાદ	ઓછો વરસાદ			મધ્યમ વરસાદ		ભારે વરસાદ		અતિ ભારે વરસાદ		

પાક પરિસ્થિતિ :

સુરત ખાતે વાવણી કરેલ પાક ૧૦૫ થી ૧૧૦ દિવસનો જીડવા ખીલવાની અવસ્થાએ છે. હાથથી નિંદામણ સફાઈનાં કાર્યો કરવામાં આવેલ છે. લીલાં તડતડીયાની વસ્તીએ આર્થિક ક્ષમ્ય માત્રા વટાવેલ છે. મોલોમશી અને ગુલાબી ઈયળની વસ્તી (ફુલોમાં) ઓછાથી મધ્યમ પ્રમાણમાં નોંધાયેલ છે. ખેતરમાં મીલીબગની વસ્તી છૂટી-છવાયી જોવા મળેલ છે. ખૂણિયાં ટપકાંનો રોગ મધ્યમ પ્રમાણમાં અને પાન લાલ થવાનો રોગ ઓછા પ્રમાણમાં નોંધાયેલ છે.

જુનાગઢ ખાતે વાવણી કરેલ પાક ૧૦૫ દિવસનો ફુલ અને જીડવા ખીલવાની અવસ્થાએ છે. પિયત આપવાની અને દવા છાંટવાની કામગીરી થયેલ છે. કેટલાંક સ્થળોએ સફેદ માખી, લીલાં તડતડીયાનાં ઉપદ્રવ અને ટોબેકો સ્ટ્રેક વાયરસની શરૂઆત થયેલ છે. ફેરોમોન ટ્રેપમાં ગુલાબી ઈયળનાં ફુંદા પકડવામાં આવેલ છે. કેટલાંક ખેતરોમાં કોરીનોસ્પોરા પાનનાં ટપકાંનો રોગ અને ગ્રે મીલ્ડયુ જોવામાં આવેલ છે જ્યારે ઘણાં ખેતરોમાંએ સુકારો નોંધવામાં આવેલ છે.

સલાહ :

સુરત ખાતે ખેડૂતોને, ઉગેલ પાકમાં હલ્કી જમીનમાં ઝીંકની ઉણપને ઓછી કરવા યુરીયા @ ૨% અને ઝીંક સલ્ફેટ ૨૧% @ ૦.૫% પ્રમાણે અને મેગ્નેશીયમની ઉણપ ઓછી કરવા મેગ્નેશીયમ સલ્ફેટ @ ૧% પ્રમાણે છંટકાવ કરવાની સલાહ છે. બીટી કપાસમાં લાલ પાન થવાની સમસ્યાનાં નિયંત્રણ માટે સંપુર્ણ ખેતરમાં ફુલોનું બેસાણ વધુ હોય ત્યારે અને જીડવા વિકાસની અવસ્થાએ એમ બે વખત ૧૫ દિવસનાં આંતરે મેગ્નેશીયમ સલ્ફેટ @ ૧% + યુરીયા ૧% આપવું. જીડવાનું બેસાણ સુધારવા અને ફુલોનું ખરણ અટકાવવા પોટેશિયમ નાઈટ્રેટ (૧૩:૦:૪૫) @ ૨% એટલે કે ૨ કિલો પોટેશિયમ નાઈટ્રેટ ૧૦૦ લી. પાણીમાં ઓગાળીને છંટકાવ કરવો અથવા નેથ્રેલીક એસેટીક એસીડ ૪.૫ એસએલ @ ૪.૦ મીલી પ્રતિ ૧૦ લી. પાણીમાં નાંખી છાંટવું. મીલીબગનાં છુટાછવાયા યજમાન પાકો અથવા નિંદામણો અને અસરગ્રસ્ત છોડોને ઉખાડી તેનો નાશ કરવો. જો યુસીયાં પ્રકારની જીવાતો તેની આર્થિક ક્ષમ્ય માત્રા વટાવે તો ફલોનીકામીડ ૫૦ ડબલ્યુજી @ ૪ ગ્રામ અથવા ડાયનોટેફ્યુરાન ૨૦ એસજી @ ૩ ગ્રામ અથવા બુપ્રોફેઝીન ૨૫ ઈસી @ ૨૦ મીલી / ૧૦ લી. પાણીમાં નાંખી છંટકાવ કરવો. ગુલાબી ઈયળની મોજણી માટે ફેરોમોન ટ્રેપ (૫ પ્રતિ હેક્ટર) લગાડવા. જ્યાં ગુલાબી ઈયળ તેની આર્થિક ક્ષમ્ય માત્રા વટાવે (૧૦% ફળાઉ ભાગોમાં નુકશાન) ત્યાં કલોરપાયરીફોસ ૨૦ ઈસી @ ૨૫ મીલી અથવા ક્વીનાલફોસ ૨૦ એએફ @ ૨૦ મીલી અથવા પ્રોફેનોફોસ ૫૦ ઈસી @ ૩૦ મીલી અથવા ઈન્ડોક્ષાકાર્બ ૧૪.૫ એસસી @ ૧૦ મીલી/ ૧૦ લી. પાણીમાં નાંખી છંટકાવ કરવો. સુકારા અને મૂળનાં કોહવારા રોગનાં વ્યવસ્થાપન (દેશી કપાસ) માટે ઉપદ્રવિત છોડોની આજુબાજુ કાર્બેન્ડેઝીમ ૫૦% વે.પા. @ ૧.૨ ગ્રામ/ લી. અથવા ટ્રાયકોડર્મા હરજીયમ અથવા ટ્રાયકોડર્મા વિરીડી ૧૦ ગ્રામ/ લી. પાણીમાં આપવું અને દેશી કપાસમાં ફ્યુઝારીયમ ફુગથી થતાં સુકારા રોગનાં નિયંત્રણ માટે સંક્રમીત છોડથી ૧ મી.ની ત્રિજયામાં રહેલ તંદુરસ્ત છોડોમાં પણ સદર માવજત આપવી. જીડવાનો સડો અને ખૂણિયાં ટપકાંનો રોગ આવતો અટકાવવા માટે કોપર ઓક્સીક્લોરાઈડ ૫૦ ડબલ્યુપી/ ડબલ્યુજી @ ૨૫-૩૦ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લી. પ્રમાણે આપી વ્યવસ્થાપન કરવું. છોડમાં જોવા મળતા ફુગથી થતાં ટપકાંઓ તથા મૂળનાં કોહવારા અને અન્ય બ્લાઈટ જેવાં રોગોનાં

વ્યવસ્થાપન માટે કાર્બેન્ડેઝીમ ૧૨% + મેન્કોઝેબ ૬૩% ડબલ્યુપી @ ૩૦ ગ્રામ અથવા પ્રોપીકોનાઝોલ ૨૫ ઈસી @ ૧૦ મીલી અથવા કાર્બેન્ડેઝીમ ૫૦ ડબલ્યુપી @ ૪ ગ્રામ અથવા ફલુક્ષાપાયરોક્ષાડ ૧૬૭ ગ્રામ/ લી. + પાયરાકલોસ્થ્રોબીન ૩૩૩ ગ્રામ/ લી. એસસી @ ૬ મીલી અથવા એઝોક્ષાસ્ટ્રોબીન ૧૮.૨% ડબલ્યુ/ ડબલ્યુ + ડાયફેનોકોનાઝોલ ૧૧.૪% ડબલ્યુ/ ડબલ્યુ એસસી @ ૧૦ મીલી અથવા મેટીરામ ૫૫% + પાયરોકલોસ્થ્રોબીન ૫% ડબલ્યુજી @ ૨૦ ગ્રામ ૧૦ લી. પાણીમાં મિશ્ર કરી છંટકાવ કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે.

જુનાગઢ ખાતે ખેડુતોને નાઈટ્રોજન ખાતરનો પૂર્તિ હપ્તો (૨૫ કિલો યુરીયા અને ૧૫ કિલો પોટાશ પ્રતિ એકર) અને પાણીમાં દ્રાવ્ય ખાતર ૧૩-૦-૪૫ (એન-પી-કે) @ ૧૦૦ ગ્રામ સાથે મલ્ટી માઈક્રો ન્યુટ્રીયન્ટ માઈક્રો મીક્ષ ગ્રેડ-૪ ૧૫ ગ્રામ ૧૦ લી. પાણીમાં આપ્યાં બાદ હળવું પિયત આપવાની સલાહ છે. કપાસનો વધુ પડતો વાનસ્પતિક વૃદ્ધિ અટકાવવા માટે ૭૫ દિવસ બાદ તેની ડુંખ તોડવી. જો લીલાં તડતડીયા તેની આર્થિક ક્ષમ્ય માત્રા કરતાં વધુ નોંધવામાં આવે તો ફલોનીકામીડ ૫૦ ડબલ્યુજી @ ૪ ગ્રામ અથવા ડાયનોટેફ્યુરાન ૨૦ એસજી @ ૩ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લી. પાણીમાં મિશ્ર કરી છાંટવું. સફેદ માખીની વસ્તીને નિયંત્રિત કરવા પાયરીપ્રોક્ષીફેન ૧૦ ઈસી @ ૨૦ ગ્રામ પ્રતિ ૧૦ લી. પાણીમાં અથવા ડાયફેનથ્યુરોન ૫૦ ડબલ્યુપી @ ૨૦૦ મીલી પ્રતિ એકર મુજબ છાંટવું. પાકમાં ગુલાબી ઈયળનાં ફુદાની મોજણી કરવા માટે એકર દિઠ ૨ ફેરોમોન ટ્રેપ લગાડવા અને પાકમાં ફુદાંની વસ્તીની નોંધણી કરવી. ખેતરમાંથી ગુલાબી ઈયળથી ઉપદ્રવિત કળી અને રોઝેટ ફુલો (ઉપદ્રવિત ફુલો) ભેગા કરી નાશ કરવો જેથી ગુલાબી ઈયળની વસ્તીનો ફેલાવો અટકે. જો ગુલાબી ઈયળનો ઉપદ્રવ તેની આર્થિક ક્ષમ્ય માત્રા વટાવે તો એમામેકટીન બેન્ઝોએટ ૫ એસજી @ ૫ ગ્રામ અથવા પ્રોફેનોફોસ ૫૦ ઈસી @ ૩૦ મીલી અથવા ઈન્ડોક્ષાકાર્બ ૧૪.૫ એસસી @ ૧૦ મીલી પ્રતિ ૧૦ લી અથવા લીબોડીનાં મીજનો અર્ક ૫% અથવા લીમડાનું તેલ @ ૫૦ મીલી પ્રતિ ૧૦ લી. પ્રમાણે પાણીમાં નાંખી છંટકાવ કરવો. ઉપલબ્ધી હોય તો ગુલાબી ઈયળનાં જૈવિક નિયંત્રણ માટે ઈડાના પરજીવી ટ્રાયકોગ્રામેટોઈડી બેક્ટરી ૧.૫ લાખ પ્રતિ હેક્ટર છોડવા. શ્રીપ્સનું નિયંત્રણ કરવું અને ટોબેકો સ્ટ્રીક વાયરસની ચકાસણી માટે કોંગ્રેસ ઘાસ (પર્થેનીયમ) નિંદામણને કાબુમાં રાખવું. ફુગથી થતાં રોગો અને કોરીનોસ્પોરા પાનનાં ટપકાંનાં રોગનાં નિયંત્રણ માટે ફલુક્ષાપાયરોક્ષાડ ૧૬૭ ગ્રામ/ લી. + પાયરાકલોસ્થ્રોબીન ૩૩૩ ગ્રામ/ લી. એસસી @ ૦.૬ મીલી/ લી. અથવા મેટીરામ ૫૫% + પાયરોકલોસ્થ્રોબીન ૫% ડબલ્યુજી @ ૨ ગ્રામ/ લી. અથવા કાર્બેન્ડેઝીમ ૫૦ ડબલ્યુપી @ ૧.૨ ગ્રામ/ લી. પાણીમાં ભેગુ કરી છાંટવું. સુકારા અથવા મૂળનાં કોહવારા રોગનાં યોગ્ય નિયંત્રણ માટે ટ્રાયકોડર્મા હરજીયમ અથવા ટ્રાયકોડર્મા વિરીડી છાણિયુ ખાતર અથવા સેન્દ્રીય ખાતરમાં ભેળવી જમીનમાં ૨.૫ કિલો / હે. મુજબ આપવું અથવા કાર્બેન્ડેઝીમ ૫૦ વેપા. @ ૧.૨ ગ્રામ/ લી. પાણીમાં ભેળવી સંક્રમિત છોડોનાં મૂળ વિસ્તાર નજીક દરેડવું. ગ્રે મીલ્ડયુને નિયંત્રિત કરવા એઝોક્ષાસ્ટ્રોબીન ૧૮.૨% ડબલ્યુ/ ડબલ્યુ + ડાયફેનોકોનાઝોલ ૧૧.૪% ડબલ્યુ/ ડબલ્યુ એસસી @ ૧૦ મીલી અથવા ક્રેસોક્ષીમ મીથાઈલ ૪૪.૩ એસસી @ ૧૦ મીલી અથવા કાર્બેન્ડેઝીમ ૧૨% + મેન્કોઝેબ ૬૩% ડબલ્યુપી @ ૩૦ ગ્રામ/ ૧૦ લી. પાણીમાં નાંખી છાંટવાની ભલામણ છે. જો ખેતરમાં અચાનક સુકારો અથવા ધીમો સુકારોનાં લક્ષણો જોવા મળે તો કાર્બેન્ડેઝીમ ૫૦ ડબલ્યુપી @ ૧૨ ગ્રામ + યુરીયા ૧૫૦ ગ્રામ ૧૦ લી. પાણીમાં મિશ્ર કરી અસરગ્રસ્ત છોડોની ફરેત દરેડવું.

કપાસ ઉત્પાદનની તાંત્રિકતા આધારિત વિસ્તૃત માહિતી દા.ત. જમીનની પસંદગી, જાતો/ સંકરો, ખાતર આપવાની પદ્ધતિ, વાવણીની રીત, પિયત પદ્ધતિઓ, નિંદામણ, કિટકો અને રોગોનું વ્યવસ્થાપન વિગેરેની માહિતી એન્ડ્રોઈડ આધારીત CICR Cotton App. કે જે ICAR-CICR, નાગપુર દ્વારા તૈયાર કરેલ છે. આ એપ ગુગલ પ્લે સ્ટોરમાંથી વિના મુલ્યે ડાઉનલોડ કરી શકાય છે. વધુમાં, પાક વૃદ્ધિ અવસ્થા અને હવામાન આધારિત અઠવાડિક સલાહ ICAR-CICR, નાગપુરની વેબસાઈટ ઉપર ગુજરાતી ભાષામાં ઉપલબ્ધ છે જેનો લાભ ખેડુતો લઈ શકે છે.